Oldehoofsterkerkhof 2
Postbus 21000
8900 JA Leeuwarden
Telefoon 14 058

www.leeuwarden.nl
E-mail gemeente@leeuwarden.nl

KVK-nummer 59734817
BTW-nummer NL 0019.03.664.B01

Gemeente Leeuwarden

Aan de gemeenteraad

Onderwerp	Stand van zaken toezeggingen en moties ‘Woodbrookers’
Uw kenmerk	
Ons kenmerk	**2023-256683**
Dienst	Sociaal Domein
Sector	Uitvoering Sociaal Domein
Contact	14 058, Lukas Kuipers
Bijlagen	KPMG Bedrijfsanalyse JHF
Datum	28 november 2023

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 13 september jl. is tijdens het spoeddebat over de Woodbrookers namens het college een aantal toezeggingen gedaan. Deze zijn gepubliceerd in iBabs met de toezegging om voor 1 december 2023 de eerste rapportage te geven. Bij deze ontvangt u de stand van zaken in de uitvoering van de toezeggingen en van de bijbehorende motie die uw raad op 27 september 2023 heeft aangenomen. U leest hierin ook de relevante punten uit de ‘oude’ motie Woodbrookers van 21 december 2022 terug. De ambtelijke beantwoording op de drie technische vragen heeft u reeds van de griffie ontvangen.

Vooraf
De ontwikkelingen hebben elkaar sinds september snel opgevolgd. Dat zal voorlopig ook zo blijven, waardoor de kans bestaat dat een update als deze al snel veroudert. Aan de andere kant behouden de toezeggingen de komende tijd hun relevantie. In de antwoorden geven wij u vooral aan op welke koers wij (samen met alle Friese gemeenten) zitten. Wij stellen ons zo voor dat de wethouder u proactief blijft informeren wanneer er zich significante koerswijzigingen of andere ontwikkelingen voordoen. Uiterlijk 1 mei 2024 sturen wij u de volgende informerende brief met de stand van zaken op dat moment.

Rapportage op de toezeggingen

Toezegging 1:
SDF zal zich maximaal inzetten om de betrokken aanbieders Hoog Specialistische Jeugdhulp (waar Woodbrookers onder valt) via o.a. contractering en inzet van middelen van het Rijk (SPUK) te vergen op het spoedig realiseren van alternatief aanbod voor gesloten Jeugdhulp+. Het college zal de Raad informeren over de voortgang.

Met een Specifieke Uitkering (SPUK) van het Rijk worden de komende tijd vijf kleinschalige woonvoorzieningen gerealiseerd door Jeugdhulp Friesland (JHF) en

Fier. Twee in Drachten, één in Heerenveen en twee in Leeuwarden. Het gaat om maximaal vier of zes kinderen per woning. In Drachten is plek voor acht kinderen, in Heerenveen acht en in Leeuwarden twaalf. Hiermee komen we dichter bij een oplossing, maar de capaciteit is nog niet toereikend. Het gaat om open woongroepen die niet per definitie de volledige bescherming en veiligheid bieden aan een jongere die dat tijdelijk nodig heeft. Op dit moment is in Fryslân alleen de locatie Woodbrookers daartoe gecertificeerd.

Een vorm van kleinschalige 'gesloten' jeugdhulp op basis van eigentijdse pedagogische en behandelinzichten blijft voor een kleine doelgroep nodig. Het is onze bedoeling die kleinschalige alternatieven zo snel als kan door aanbieders te laten te realiseren. Tot die tijd is het nodig om rust en stabiliteit te bieden als het gaat om gesloten jeugdhulp; daar ligt onze verantwoordelijkheid jegens 18 Friese gemeenten en de verwijzers. SDF gaat daarom JHF per 1 januari 2024 wederom contracteren voor 12 plekken gesloten jeugdhulp. In dit nieuwe contract is de ingezette verscherping van de monitoring op continuïteit, betaalbaarheid en kwaliteit de belangrijkste contractuele sturingsmogelijkheid voor SDF.

Door het eenzijdige besluit van JHF om Woodbrookers per 1 juli 2024 aanstaande te sluiten - zonder dat wij zekerheid hebben over voldoende alternatief aanbod - zien we ons genoodzaakt om de blik te verruimen naar alternatieve locaties en aanbieders. Daarom blijven we overleggen met andere aanbieders en met de jeugdhulpregio's Groningen en Drenthe, ook over de mogelijkheid van gezamenlijke inkoop en contractering.

Toezegging 2:
Het college zal in overleg treden met o.a. andere centrumgemeenten, het ministerie van VWS en Jeugdzorg Nederland over hoe de transformatie van de gesloten jeugdzorg eerder gerealiseerd kan worden dan de huidige deadline 2030.

Hiervoor overlegt SDF met de VNG en het Rijk. De transformatie van de gesloten jeugdzorg zal eerder gerealiseerd zijn dan 2030. Niet alleen in Fryslân maar ook in de andere jeugdzorgregio's. Het belangrijkste agendapunt in de ambtelijke en bestuurlijke overleggen over gesloten jeugdhulp is hoe dit financieel, contractueel en inhoudelijk gerealiseerd moet worden. We zien landelijk dat aanbieders te weinig financiële buffers hebben om deze transformatie zelfstandig te realiseren en gemeenten ontvangen onvoldoende extra middelen. We zien een risico dat door gebrek aan middelen de transformatie halverwege blijft steken. Dus dat locaties wel afgebouwd zijn maar feitelijk nog niet kunnen sluiten door gebrek aan alternatieven. Dit probleem doet zich ook voor bij de voorgenomen sluiting van Woodbrookers. Binnenkort komt het Rijk met een extra SPUK om deze alternatieven versneld te realiseren.

Het realiseren van kleinschalige alternatieven heeft overigens ook structurele financiële consequenties. Door de kleinschaligheid liggen de kosten per plek aanzienlijk hoger, omdat je per jeugdige een hogere personele bezetting (dus meer aandacht en begeleiding) beoogt. Daarnaast, hoe groot of klein een locatie ook is, er is altijd een minimale bezetting en facilitering nodig is. Naast de incidentele SPUK voor de (ver-)bouwing van deze kleinschalige voorzieningen hebben we van het Rijk ook structureel meer middelen nodig om de hogere

kosten te kunnen dragen. Als accounthoudende gemeente hebben we dit aangekaart bij de VNG ten behoeve van het overleg met de stelselverantwoordelijke minister van VWS.

Toezegging 3:
SDF krijgt de opdracht een actievere rol te nemen t.a.v. de kwaliteit van zorg en behandeling die de gecontracteerde aanbieders leveren, m.n. bij Jeugdhulp Friesland waar behandelcentrum Woodbrookers deel van uitmaakt. SDF onderzoekt hoe en door wie de betrokken gemeenten dat, binnen hun cirkel van invloed (naast de huidige checks op certificering, opleiding etc.) kunnen realiseren.

Het toezicht op de inhoudelijke kwaliteit van zorg en behandeling ligt bij de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ). Hiervoor heeft de IGJ een eigen toezichtkader. SDF heeft de bevoegdheid om toezicht te houden op de naleving van het contract dat met de aanbieder is afgesproken. We verkennen nu hoe we dat toezicht kunnen intensiveren en wat dat vraagt van de SDF-organisatie.
Bij toezicht op naleving van het contract gaat het om eisen aan de organisatie, het personeel, het kwaliteitssysteem en de financiën. In de nieuwe contracten die SDF per 1 januari 2024 met de aanbieders heeft afgesloten zit een concreet kwaliteitskader op:
- de voorgeschreven opleidingsniveaus;
- het gebruik van effectieve interventies;
- hogere eisen ten aanzien van registratie en certificeringssystemen;
- een verplicht kwaliteitsjaarverslag op te stellen;
- inclusief betere monitoring van deze eisen.

Toezegging 4:
Het college zegt toe dat SDF meer regie neemt over en toeziet op het systematisch werken volgens de Gezamenlijke Verklarende Analyse (GVA) door zorgaanbieders, bij de beoordeling van nieuwe plaatsingen, mogelijke verlengingen van verblijf en uitplaatsingen. Uit deze GVA wordt helder welke behandeling het beste past, waarbij het uitgangspunt is zo veel mogelijk gebruik te maken van alternatieven die beschikbaar zijn c.q. komen voor gesloten jeugdzorg. https://awtjf.nl/wp-content/uploads/2021/10/Factsheet-Verklarende-analyse_def.pdf.

De Gezamenlijke Verklarende Analyse (GVA) is een instrument dat SDF in heel Fryslân samen met de gebiedsteams en de Gecertificeerde Instellingen (GI) implementeert. De aanbieders van hoog specialistische jeugdhulp (zoals JHF) werken met een Team Toegang waarin zij onderling afstemmen over casuïstiek. De GVA wordt ook ingezet om het werk van dit Team Toegang te verbeteren. In de afhandeling van de motie “Onze jeugd verdient een veilige haven, Woodbrookers moet sluiten” werd eerder al ingegaan op de GVA.

SDF werkt nu met de aanbieders en de GI’s aan een praktische aanpak, waarmee SDF meer regie heeft op beter passende plaatsingen, verlengingen en door-/uitstroom van jeugdigen. De borging van de GVA is ook een belangrijk onderdeel van de ontwikkellijn ‘Sterke Gebiedsteams’ in de Fryske Regiovisie Jeugdhulp; ook het Leeuwarder JET gaat de GVA implementeren.

Toezegging 5:
Het college zal een lobby starten bij het ministerie van VWS om de weeffout in de Jeugdwet, waardoor de gemeenten (decentraal) verantwoordelijk zijn voor jeugdzorg, maar het toezicht op de kwaliteit van zorg en behandeling (centraal) bij de IGJ is gebleven, te repareren. Voor 1 januari zal het college de Raad informeren over de genomen stappen.

We hebben contact met de directie Jeugd van VWS over de door u en ons gesignaleerde 'weeffout' in de Jeugdwet. In deze gesprekken is ook afstemming over de zorgen over Woodbrookers. Verdere gesprekken over deze twee onderwerpen staan gepland. Als gemeente ervaren we dat we onvoldoende mogelijkheden hebben om onze verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van zorg aan de kinderen en jongeren volledig te nemen. Er is bij VWS en ook in de landelijke politiek erkenning voor dit dilemma en de bereidheid om oplossingsrichtingen samen te verkennen.

Toezegging 6:
De raad ontvangt informatie over de ingezette verbeteringen bij Jeugdhulp Friesland in relatie tot het verbeterplan van Jeugdhulp Friesland voor Woodbrookers. Daartoe vraagt SDF bij Jeugdhulp Friesland opnieuw naar het verbeterplan zodat deze als basis kan dienen voor de informatie aan de raad.

Het verbeterplan van JHF is kort na het spoeddebat door JHF gepubliceerd en door ons gedeeld met de raad. Dit verbeterplan is van februari 2023. SDF bespreekt de voortgang van de verbeteracties in de maandelijkse overleggen met JHF. Wij hebben desgevraagd van de IGJ nu beeld gekregen van de manier waarop zij sinds de calamiteitmelding de voortgang van de verbeteringen bij Woodbrookers toetsen. Driemaandelijks bezoeken zij de locatie. Mede dankzij de verkleining van de groepsgrootte naar vier jeugdigen per groep, zien zij positieve ontwikkelingen in de kwaliteit en veiligheid van de zorg. Naar aanleiding van het meest recente bezoek begin oktober gaf de IGJ aan geen reden te zien tot ingrijpen. Wij verwachten voor het einde van het jaar het openbare rapport van de IGJ over de situatie bij Woodbrookers, als onderdeel van een bredere rapportage over alle instellingen voor gesloten jeugdzorg. Dat rapport doen wij u dan toekomen.

Rapportage over de Motie over bestuurlijke daadkracht JHF
Het aangekondigde bestuurlijk gesprek met een afvaardiging van de Raad van Toezicht (RvT) van JHF heeft plaatsgevonden. Hierin zijn vier onderwerpen besproken:
- de continuïteit, kwaliteit en betaalbaarheid van de zorg door JHF;
- de mate waarin JHF in control is over de bedrijfsvoering (aan de hand van de bedrijfsanalyse door KPMG in opdracht van SDF);
- het imago van en vertrouwen in JHF;
- de bestuurlijke daadkracht.

U treft bijgaand de publieksversie van de bedrijfsanalyse aan, die KPMG op ons verzoek heeft opgesteld (met weglating van de bedrijfsgevoelige gegevens). Wij delen dit met u ter achtergrondinformatie. Hoewel het niet gebruikelijk is dat u zulke gedetailleerde informatie over een aanbieder ontvangt, leek het ons passend in het licht van het openbare debat dat we hierover hebben gevoerd. De RvT heeft aangegeven dat de voortgang van de acties nadrukkelijk op de

agenda van de RvT staan. Op ons verzoek is ook de Jeugdautoriteit (JA) ingeschakeld, die de financiële stabiliteit van de grote jeugdzorgaanbieders bewaakt. Op korte termijn spreken wij de JA over de wederzijdse beelden, zorgen en mogelijke escalatiestappen.

Voor wat betreft de bestuurlijke daadkracht heeft de RvT ons op de hoogte gebracht van de aanstelling en opdracht van de interim-bestuurder en van het voornemen om op korte termijn te starten met de werving van een nieuw, tweehoofdige Raad van Bestuur. Tevens hebben wij met hen van gedachten gewisseld over de wijze waarop we gezamenlijk invulling kunnen geven aan de zorg voor de jongeren in de nabije toekomst.

Wij verwachten u hiermee voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester.

secretaris.

**Dit document is rechtsgeldig digitaal ondertekend.*